

Statistik om landbaserad vindkraft 2014–2024

**Samråd, ansökningar, beslut,
avslagsanledningar**

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1. Inledande helhetsbild	5
2. Metod	10
3. Resultat	11
3.1 Samlad bild	11
3.1.1 Antal ansökningar och vindkraftverk.....	11
3.1.2 Ansökningar	11
3.1.3 Ny ansökan eller ändringsansökan.....	12
3.1.4 Nedskärning av antalet vindkraftverk mellan samråd och ansökan	12
3.1.5 Nedskärning av antalet vindkraftverk mellan ansökan och slutligt beslut.....	12
3.2 Utveckling över tid	13
3.2.1 Antalet samråd.....	13
3.2.2 Antal inkomna ansökningar per år	14
3.2.3 Slutligt beslut	15
3.3 Fördelat per län	16
3.4 Fördelat per elområde	17
3.5 Utfall i olika instanser: MPD, MMD och MÖD	21
3.5.1 Inledning	21
3.5.2 Beslut av miljöprövningsdelegation (MPD)	21
3.5.3 Domar av mark- och miljödomstolen (MMD)	21
3.5.4 Domar av Mark- och miljööverdomstolen (MÖD)	22
3.6 Avslagsanledningar	23
3.6.1 Helhetsbilden.....	23
3.6.2 Ingen kommunal tillstyrkan	24
3.6.3 Försvaret	24
3.6.4 Rennäringen.....	25
3.6.5 Arter och naturvård	25

Sammanfattning

- **Uppdraget.** Westander Klimat och Energi har fått i uppdrag av Svensk Vindenergi att utarbeta och uppdatera en statistisk rapport avseende landbaserade vindkraftsprojekt, som mellan 2014 och 2024 beslutats i första instans och som slutligt avgjorts av miljöprövningsdelegation eller högre instans, eller som har återkallats.
- **Färre beviljade tillstånd 2024.** Om man jämför 2024 med 2023 kan noteras att:
 - *Antalet nya samråd ökade från 51 till 54.*
 - *Antalet nya ansökningar minskade från 22 till 20.*
 - *Antalet helt eller delvis beviljade ansökningar minskade från 12 till 1.*
 - *Antal beviljade verk under 2024 kan producera cirka 1 TWh, vilket kan jämföras med behovet av en årlig ökning om cirka 6 TWh.*
- **Ansökningarna 2024.** Under 2024 fick 15 av de 16 ansökningar som avgjordes inte tillstånd, medan en ansökan delvis fick tillstånd. Skälen till att de 15 ansökningarna inte fick tillstånd var:
 - Nio av ansökningarna stoppades av det kommunala vetot
 - Två av ansökningarna stoppades av Försvarsmakten
 - Tre av ansökningarna stoppades av örnar eller fladdermöss
 - En ansökan avvisades av miljöprövningsdelegationen (MPD)
- **Lägst beviljandegrad i elområde 4.** I elområde 4, där elbehovet på kort sikt är störst, beviljades 1 av totalt 11 avgjorda ansökningar under perioden 2020-2024.
- **Trenden.** För hela perioden 2014 till 2024 beviljades 51 procent av de avgjorda ansökningarna, men andelen minskade successivt. År 2023, då 57 procent beviljades, såg det ut som att den nedåtgående trenden var bruten. Men förra året, 2024, beviljades bara 6 procent (1 av 16) av de avgjorda ansökningarna (detta projekt fick, som nämnts, delvis tillstånd).
- **Liten skillnad mellan ändringsansökningar och nya, 2014-2024.** Av nya ansökningar beviljades 49 procent helt eller delvis och av ändringsansökningar (normalt färre men högre verk) beviljades 54 procent.
- **Domstolarna lämnade färre tillstånd än MPD, 2014-2024.** 64 procent av samtliga beslut i miljöprövningsdelegation (MPD) överklagades till mark- och miljödomstol (MMD) och 14 procent av samtliga beslut i MMD prövades också av Mark- och miljööverdomstolen (MÖD):
 - MPD har helt eller delvis beviljat 69 procent av *samtliga* 294 ansökningar som prövats (inklusive ej slutligt avgjorda och exklusive ansökningar som återkallats och alltså inte prövats).

- Av de 187 ansökningar som överklagats och beslutats av MMD hade MPD helt eller delvis beviljat 79 procent av ansökningarna och MMD beviljade 66 procent av ansökningarna (antalet helt eller delvis beviljade ansökningar minskade med 25 mellan beslut i MPD och MMD).
- Av de 41 ansökningar som prövades av MÖD hade MPD helt eller delvis beviljat 90 procent av ansökningarna, MMD hade beviljat 71 procent och MÖD beviljade också 71 procent av ansökningarna. (Notera att statistiken inte omfattar MÖD-beslut om att återförvisa ärendet till lägre instans.)
- **Ansökningar i tillståndsprocess.** Vid utgången av 2024 fanns det 44 ännu inte slutligt avgjorda ansökningar, varav 21 projekt ännu inte har fått kommunalt beslut om veto eller tillstyrkan.

1. Inledande helhetsbild

För drygt sex år sedan, i oktober 2018, skrev Energimyndigheten och Naturvårdsverket: ”I dagsläget finns ett stort antal tillstånd som ackumulerats under lång tid och därför bedöms inte tillståndsprocessen vara en begränsande faktor för utbyggnaden just nu. Det är dock oroande att det tillkommer väldigt få nya tillstånd och många ansökningar avslås eller minskas ned under processens gång.”¹

Denna statistiska rapport undersöker vad som hänt under senare år när det gäller samråd, ansökningar och tillstånd för vindkraft. Studien inkluderar också statistik om avslagsanledningar, vilket knyter an till Energimyndighetens uppfattning att det behövs ett ”kontinuerligt proaktivt arbete för att undanröja hinder som kan uppstå”.²

Det bör nämnas att ett nytt vindkraftverk förväntas producera cirka 21 GWh el om året³, medan genomsnittet för verken som uppfördes under 2015 uppgick till 6,8 GWh el.⁴ Produktionen per verk har alltså mer än tredubblats. Detta kan underlätta elektrifieringen.

Regeringen vill ”planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045”.⁵ Det innebär mer än en fördubblad elanvändning, och statsminister Ulf Kristersson har också poängterat att vi ska fördubbla den fossilfria elproduktionen fram till 2045.⁶

Elproduktionen uppgick år 2024 till 170 TWh och om produktionen ska fördubblas krävs det alltså 340 TWh år 2045, en ökning med i genomsnitt 8,1 TWh om året. På kort sikt är det, enligt regeringen⁷, främst vindkraft som kan möta det ökade elbehovet.

Den landbaserade vindkraften har ökat med i genomsnitt nästan 5 TWh om året under de senaste fem åren, från 19,2 TWh år 2019 till 48,8 TWh år 2024. Det är en kraftig ökning, men räcker alltså inte för att möta det ökade elbehovet.

Om den landbaserade vindkraften exempelvis ska öka med 6 TWh om året krävs 286 nya vindkraftverk varje år (om varje verk producerar 21 GWh om året). Det finns fortfarande äldre tillstånd som kommer att utnyttjas, men det beviljas för få nya tillstånd för att nå dessa nivåer. Under perioden 2020 till 2024 har det i genomsnitt bara beviljats tillstånd för 123 verk om året, och under 2024 uppgick antalet beviljade verk till 56, vilket endast skulle räcka för att producera cirka 1 TWh. Det bör också noteras att endast tre procent av de ansökta verken i elområde 4, där behovet på kort sikt är allra störst, fick tillstånd under 2020-2024 (4 verk beviljades och 126

¹ Naturvårdsverket och Energimyndigheten, 2018-10, Strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad

² Energimyndigheten, 2021-11-25, Förslag till Sveriges nationella strategi för vätgas, elektrobränslen och ammoniak

³ Energimyndigheten och Naturvårdsverket, 2021-01, Nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. (Med en turbin på 6 MW och 3 500 fullasttimmar, enligt Energimyndighetens schablon)

⁴ Svensk Vindenergi, 2024-02-22, mejlsvar från Tomas Hallberg. (Med 3 MW och totalhöjd på 150 meter)

⁵ Regeringen, 2024-03-19, Energipolitikens långsiktiga inriktning

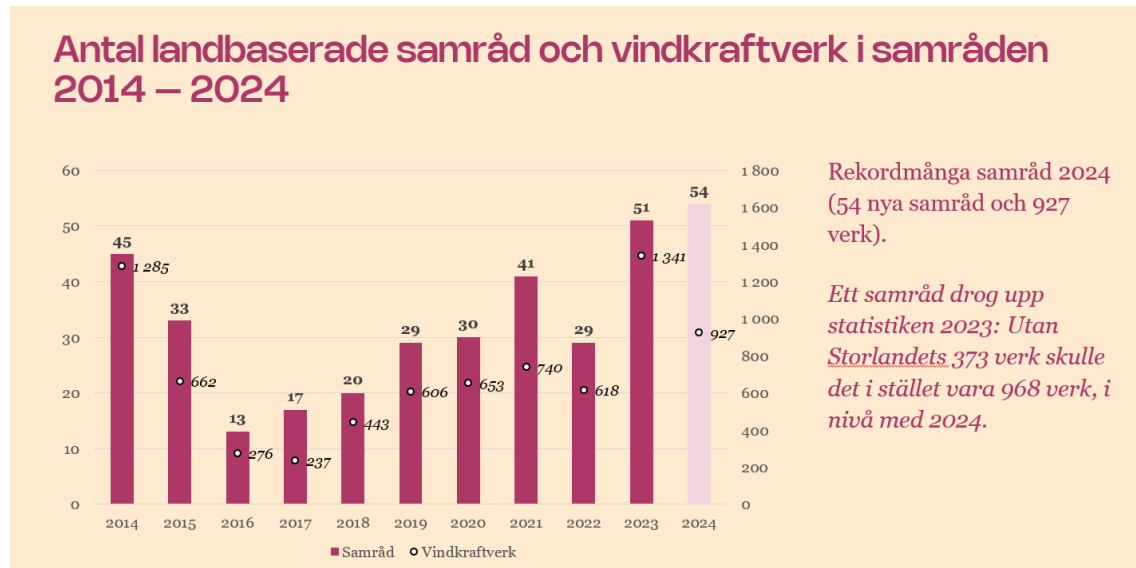
⁶ Regeringen, 2023-06, Regeringen presenterar nyhet om tillståndsprocesser

⁷ Regeringen, 2024-03-19, Energipolitikens långsiktiga inriktning

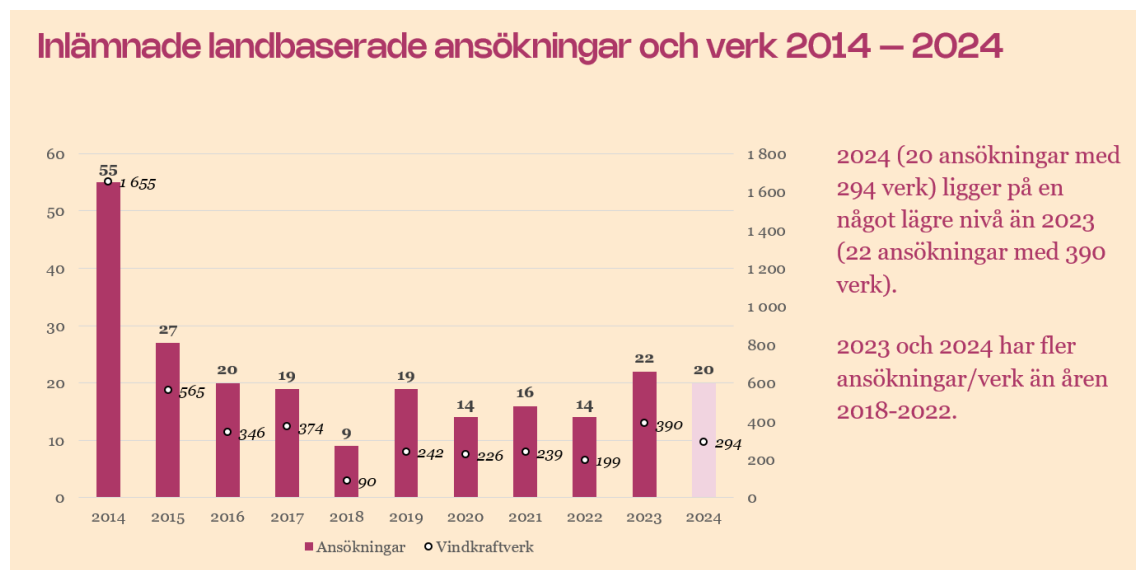
verk inte fick tillstånd. Bara 1 av 11 ansökningar fick tillstånd). Detta är i detta ljus den nya vindkraftsstatistiken bör betraktas.

Statistiken visar att det under 2024 var rekordmånga samråd om nya projekt, och att antalet verk i samråden under både 2023 och 2024 var högre än varje annat år sedan 2015.

Källa: Westander Klimat och Energi

Normalt följs ett stort antal samråd av ett stort antal ansökningar, men antalet ansökningar (och ansökta verk) har inte ökat under 2024, utan tvärtom minskat något sedan år 2023. Det är dock sannolikt att det höga antalet samråd kommer att följas av fler ansökningar under 2025.

Källa: Westander Klimat och Energi

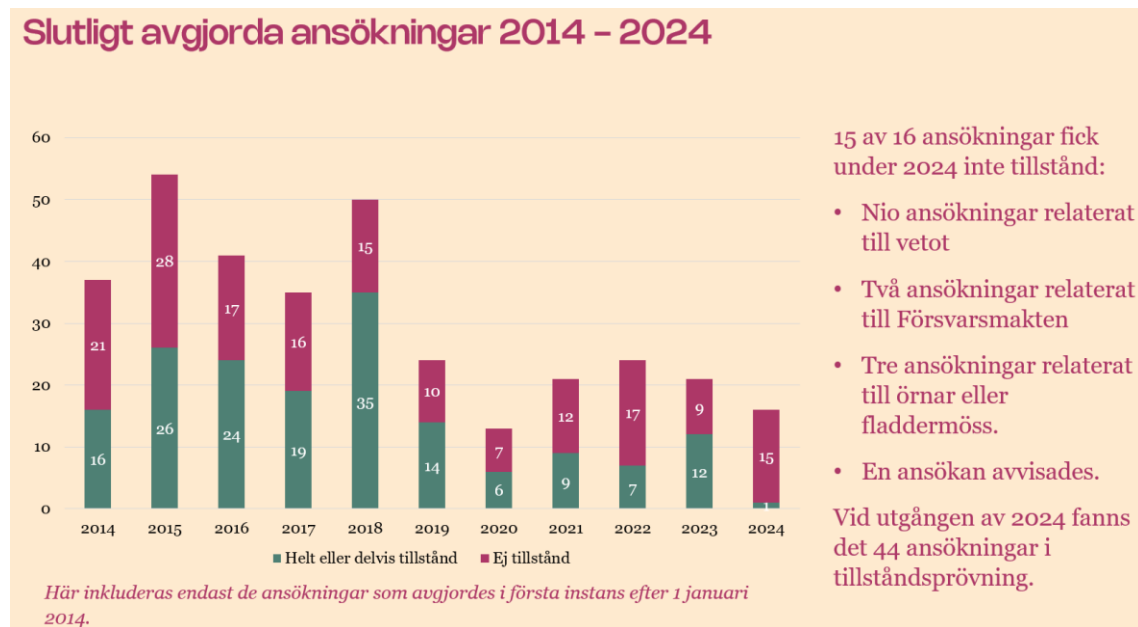
Nedan diagram visar att 15 av de 16 ansökningar som slutligt avgjordes under 2024 inte fick tillstånd, medan en ansökan delvis fick tillstånd. Skälen till att de 15 ansökningarna (259 verk)

inte fick tillstånd:

- Nio av ansökningarna (191 verk) stoppades av det kommunala vetot
- Två av ansökningarna (40 verk) stoppades av Försvarsmakten
- Tre av ansökningarna (70 verk) stoppades av örnar eller fladdermöss
- En ansökan (4 verk) avvisades av miljöprövningsdelegationen (MPD)

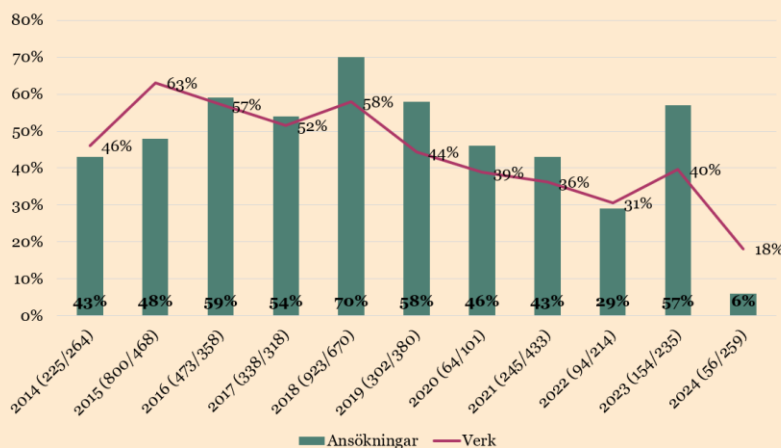
En ansökan tillstyrktes delvis (56 verk) och avslogs delvis (44 verk, varav 13 med hänvisning till rennäring).

För hela perioden 2014 till 2024 beviljades 51 procent av de avgjorda ansökningarna, men andelen minskade successivt. År 2023, då 57 procent beviljades, såg det ut som att den nedåtgående trenden var bruten. Men förra året, 2024, beviljades bara 6 procent (1 av 16) av de avgjorda ansökningarna (detta projekt fick, som nämnts, delvis tillstånd).

Andel slutligt avgjorda ansökningar som (helt eller delvis) beviljats respektive beviljade verk 2014 – 2024

2014-2023 beviljades 53 procent av de slutligt avgjorda ansökningarna (49 procent av de avgjorda verken).

2023, då 57 procent av ansökningarna (40 procent av verken) beviljades, såg det ut som att den negativa trenden var bruten.

2024 beviljades endast 6 procent av de slutligt avgjorda ansökningarna (18 procent av de avgjorda verken).

Inom parentes efter respektive år anges först antal beviljade verk, därefter antalet ej beviljade verk.

Källa: Westander Klimat och Energi

Det är fem olika faktorer som avgör takten för den fortsatta utbyggnaden av landbaserad vindkraft, från 2025 och framåt:

- **Redan investeringsbeslutade projekt som ännu inte har tagits i drift.** Det har fattats investeringsbeslut för 22 projekt (314 verk) med en förväntad produktion om ca **6,2 TWh**⁸, som vid utgången av 2024 ännu inte hade tagits i drift. Samtliga utom två av dessa projekt planeras att driftsättas under 2025 och 2026. De återstående två projekten (20 verk) planeras att tas i drift under 2027.
- **Tillståndsgivna och aktuella men inte investeringsbeslutade projekt.** Det har ännu inte fattats investeringsbeslut för 32 tillståndsgivna och, enligt företagen, aktuella projekt (873 verk) med en förväntad produktion om ca **16,2 TWh**.
- **Tillståndsgivna men sannolikt inte aktuella projekt.** Det har inte heller fattats investeringsbeslut för 21 projekt (661 verk) – varav två projekt (502 verk) hör till en och samma lokalisering – som av olika anledningar *sannolikt* inte är aktuella. Det kan inte uteslutas att investeringsbeslut fattas avseende vissa av dessa 21 tillståndsgivna projekt.
- **Ansökningar i tillståndsprocess.** Vid utgången av 2024 fanns det 44 ansökningar (772 återstående verk, efter minskningar av olika anledningar) i tillståndsprövning. Baserat på tidigare utfall antar vi att 255 av dessa verk får slutligt tillstånd och kan

⁸ Baserat på information från företaget som äger tillståndet. Om information saknas har vi utgått från Energimyndighetens schablon om 21 GWh/verk.

producera ca **6,4 TWh**.⁹

- **Kommande ansökningar.** Som framgår av samrådsstatistiken, och av Westander Klimat och Energis kartläggning över projekt som ännu inte inlett samråd, kan det förväntas ett stort antal nya ansökningar.

Det kommer vara avgörande för utvecklingen om åtgärder vidtas för att öka förutsättningarna för att tillståndsgivna projekt leder till investeringsbeslut, samt för att en större andel av befintliga och kommande ansökningar får tillstånd.

⁹ Av de 44 ansökningarna (772 återstående verk) i tillståndsprövning har 23 ansökningar (391 verk) redan fått kommunal tillstyrkan. Under åren 2022-2024 fick 47 procent av de verk som fått kommunal tillstyrkan också slutligt tillstånd. Om kommunerna tillstyrker 40 procent (152 av 381 verk) av de verk som ännu inte fått kommunalt beslut och 47 procent av samtliga verk som får kommunal tillstyrkan (152+391=542 verk) också får slutligt tillstånd skulle det innebära ytterligare **255** tillståndsgivna verk, som uppskattningsvis skulle kunna producera **6,4 TWh** (vid 25 GWh/verk).

2. Metod

Westander Klimat och Energi har upprättat statistik över 380 landbaserade vindkraftsansökningar där miljöprövningsdelegationen (MPD) har fattat beslut (eller ansökan återkallats) efter den 1 januari 2014. Av dessa har 336 ansökningar slutligt avgjorts, medan 44 ansökningar vid utgången av 2024 befann sig i tillståndsprocess.

Granskningen sträcker sig fram till utgången av 2024. Vi redovisar året för *slutligt beslut* av MPD, MMD eller MÖD, inte när det vann laga kraft. Notera att vissa projekt, med ändringsansökningar, kan finnas på två ställen i statistiken.

Westander Klimat och Energi har också sammanställt alla samråd sedan 2014. För åren 2014 till 2018 har vi utgått från och bearbetat en sammanställning från Energimyndigheten och för perioden 2019 till 2024 har vi själva upprättat statistiken.

Statistiken över ansökningar baseras främst på egna återkommande enkäter till alla länsstyrelser, miljöprövningsdelegationer (MPD), mark- och miljödomstolar (MMD) och regeringen, samt sökningar i diarium avseende ansökningar och beslut i MPD, MMD och MÖD.

Flera MPD hade en otillräcklig ordning avseende vindkraftsärenden, så när vi inledde arbetet 2019/2020 krosskörde vi resultatet med fyra äldre listor: Olle Hedbergs, Jan Darpös, Fröberg & Lundholms samt Energimyndighetens (2019). Vi granskade och inkluderade sedan relevanta ärenden som någon av dessa fyra aktörer angav, men som miljöprövningsdelegationerna hade missat i våra enkäter till dem.

För att få en bättre bild av den kommunala tillstyrkan genomförde vi en kommunenkät (februari 2020) om alla beslut kommuner har fattat avseende tillstyrkan eller veto i vindkraftsprojekt sedan 2014. Vi fick in svar från 270 av Sveriges 290 kommuner (93 procent). Genom enkäten fann vi ytterligare ansökningar som hade avslagits av MPD eller återkallats på grund av det kommunala vetot.

Notera att all statistik om kommunala vetot i denna rapport endast avser inlämnade ansökningar. De flesta projekt som stoppats av vetot befann sig i ett tidigare skede, nämligen i samband med samråd eller före samråd. I en separat rapport till Svensk Vindenergi inkluderas också projekt som stoppats av vetot i tidigare skede.

3. Resultat

3.1 Samlad bild

3.1.1 Antal ansökningar och vindkraftverk

Westander Klimat och Energi har granskat 380 landbaserade vindkraftsansökningar (8 178 verk) där miljöprövningsdelegationen (MPD) har fattat beslut (eller ansökan återkallats) efter den 1 januari 2014 eller där MPD:s beslut ännu inte är fattat.

Av dessa hade 336 ansökningar (7 374 verk) slutligt avgjorts eller återkallats vid utgången av 2024. Vid den tidpunkten hade resterande 44 ansökningarna (804 verk) ännu inte avgjorts utan prövades fortfarande i tillståndprocessen. (Dessa ansökningar har redan reducerats¹⁰ med 32 verk, så det återstod egentligen 772 verk i tillståndprocess.)

3.1.2 Ansökningar

Av de 336 avgjorda ansökningarna har 32 procent avslagits helt, 18 procent har delvis beviljats tillstånd och 32 procent har beviljats helt. 16 procent av ansökningarna har återkallats. Sammantaget har 51 procent av ansökningarna fått helt eller delvis tillstånd.

Ansökningar som har beviljats tillstånd eller inte 2014–2024

Status	Antal ansökningar	Andel ansökningar	Antal verk	Andel verk
Helt beviljade	107	32%	3 674	50%
Delvis beviljade	62	18%		
Helt avslagna	112	33%	2 328	31%
Återkallade	55	16%	921	12%
Reducerade verk			451	6%
	336		7 374	

Källa: Westander Klimat och Energi

¹⁰ Projektören kan, av olika skäl, välja att skära ner antalet verk i en redan inlämnad ansökan.

3.1.3 Ny ansökan eller ändringsansökan

De 336 avgjorda ansökningarna har även fördelats på *ny ansökan* respektive *ändringsansökan* (normalt färre verk och högre höjd). 287 av ansökningarna (6 632 verk), var nya ansökningar och 48 av ansökningarna (739 verk) var ändringsansökningar. En ansökan (3 verk) avsåg repowering, det vill säga att man ersätter uppförda verk med nya.

Utfall ansökningar 2014-2024, uppdelat på typ av ansökan¹¹

	Status	Antal ansökningar*	Andel ansökningar*	Antal verk	Andel verk
Nya ansökningar (287)	Beviljade	142	49%	3 280	49%
	Avslagna	145	51%	3 352	51%
Ändrings-ansökningar (48)	Beviljade	26	54%	391	53%
	Avslagna	22	46%	348	47%
Repowering-ansökningar (1)	Beviljade	1	100%	3	100%
	Avslagna	0	0%	0	0%
		336		7 374	

Källa: Westander Klimat och Energi

*Notera att "beviljade" avser "helt eller delvis beviljade" när det gäller ansökningar.

3.1.4 Nedskärning av antalet vindkraftverk mellan samråd och ansökan

Vi har också granskat 270 samråd som följts av en ansökan. I dessa ansökningar (6 037 verk) reducerades antalet verk i ansökan med 17 procent (1 212 verk), jämfört med samråden.

3.1.5 Nedskärning av antalet vindkraftverk mellan ansökan och slutligt beslut

I de 336 avgjorda ansökningarna (7 374 verk) reducerades antalet verk med 6 procent (451 verk) mellan ansökan och slutligt beslut.

¹¹ Notera att antalet ansökningar inte nödvändigtvis motsvaras av det, enligt ansökningarna, korrekta antalet verk på respektive rad. Detta beror på att vissa ansökningar innehåller både verk som har beviljats och verk som inte har beviljats.

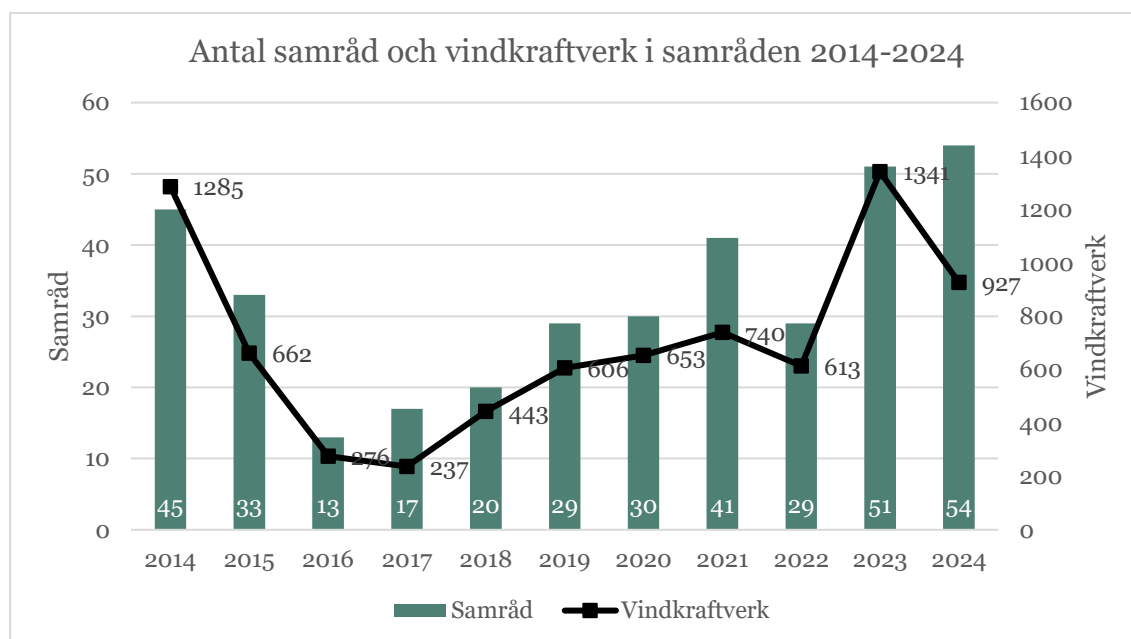

3.2 Utveckling över tid

3.2.1 Antalet samråd

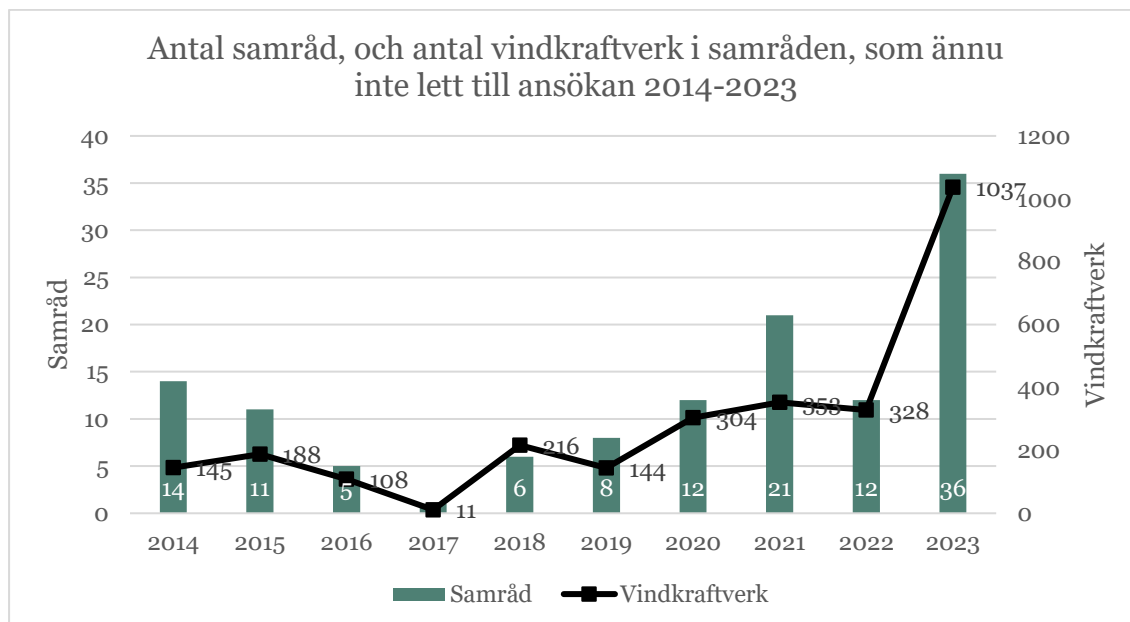
I figuren nedan redovisas 362 inledda avgränsningssamråd (7 783 verk). Som framgår minskade såväl antalet nya samråd (grön staplar) som antalet verk (svart linje) kraftigt under 2016–2018, men har därefter legat på en högre nivå.

Under 2024 var antalet samråd rekordhøgt. Och om man bortser från två enskilda samråd som kraftigt påverkar statistiken (ett projekt år 2014 med 442 verk och ett annat år 2023 med 373 verk) var det under 2024 även rekordmånga verk i samråden.

Källa: Westander Klimat och Energi

I figuren nedan redovisas 179 samråd (3 752 verk), som vid utgången av 2024 inte hade lett till ansökan. Vi inkluderar inte samråden år 2024, eftersom dessa samråd fortfarande kan leda till ansökan. Vissa samråd från 2023 och tidigare år kommer sannolikt också att följas av ansökan.

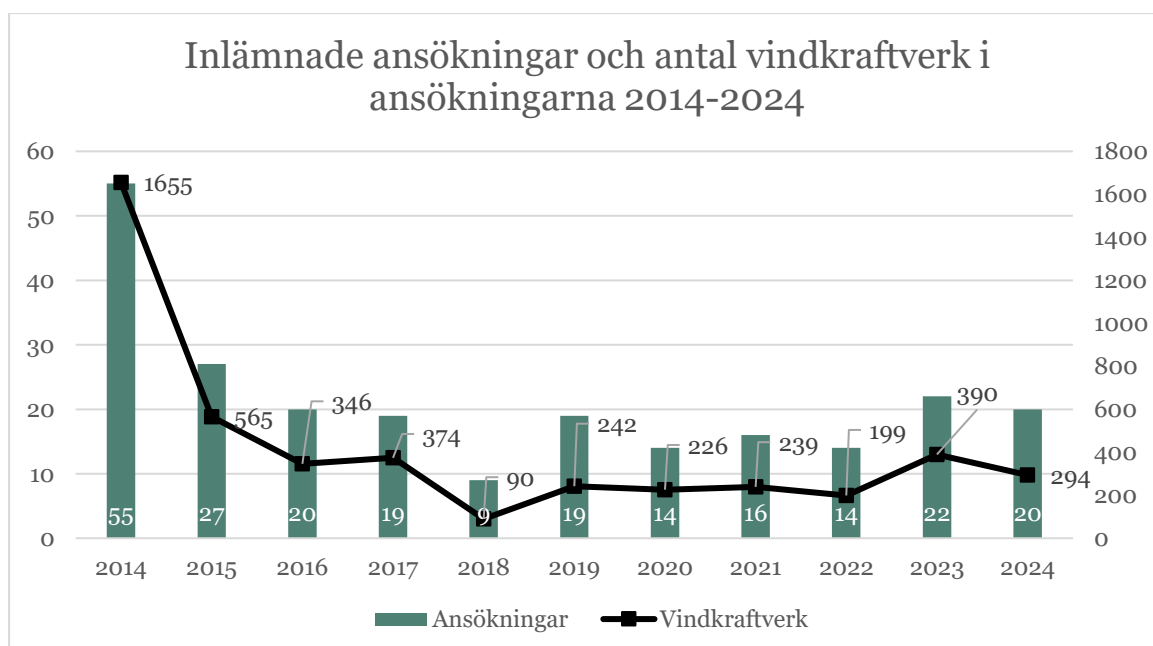

Källa: Westander Klimat och Energi

3.2.2 Antal inkomna ansökningar per år

Nedan kartläggning omfattar samtliga 235 ansökningar (4 620 verk), som lämnats in mellan 2014 och 2024. (De återstående ansökningarna i denna studie lämnades in mellan 2007 och 2013 och avgjordes i första instans efter 1 januari 2014.)

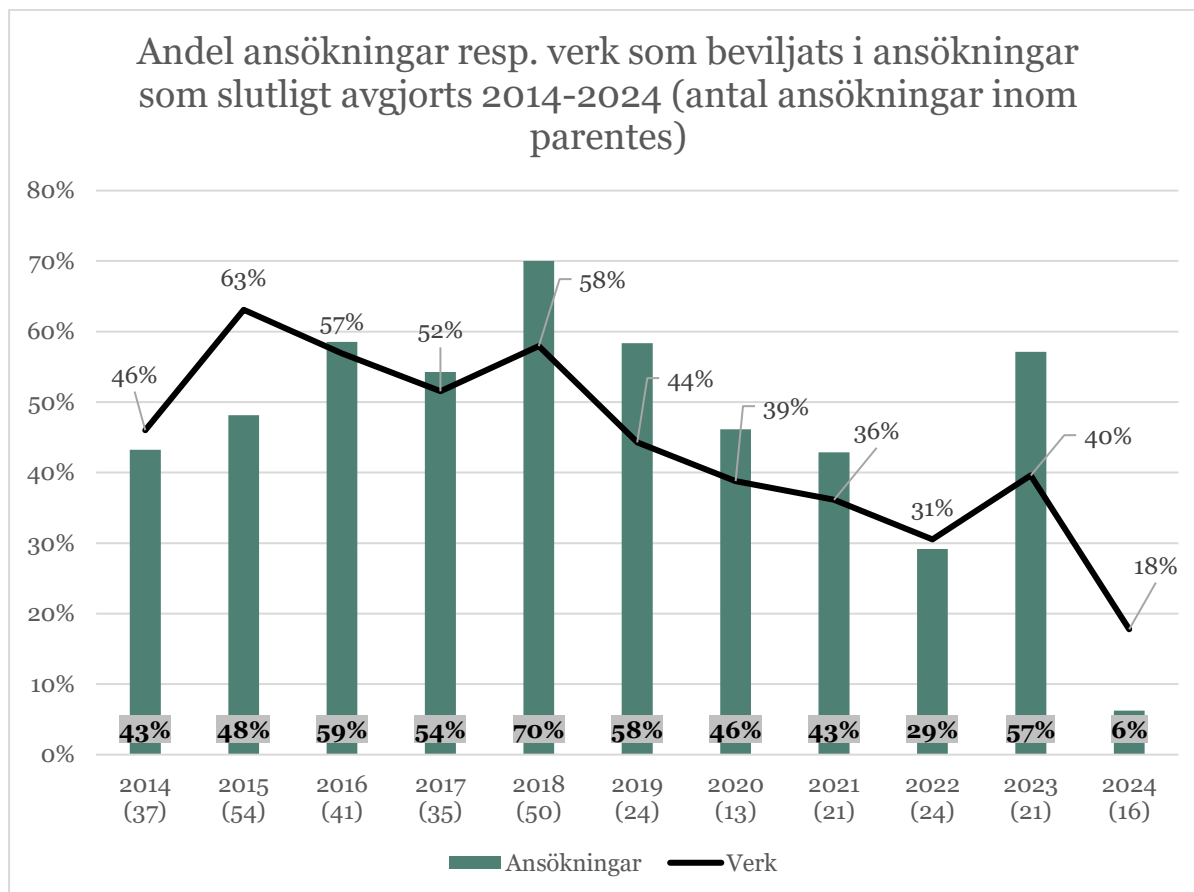
Av figurerna framgår att antalet inlämnade ansökningar samt antalet ansökta verk minskat något under perioden, med en viss uppgång under 2023.

Källa: Westander Klimat och Energi

3.2.3 Slutligt beslut

I figuren nedan redovisas fördelningen över tid när det gäller slutliga beslut av MPD, MMD eller MÖD/regeringen senast under 2024 vad gäller andel helt eller delvis beviljade ansökningar respektive andel beviljade verk. Att antalet beviljade verk är så många år 2015 och 2018 beror i hög utsträckning på ett enskilt projektområde med 440 respektive 442 verk.

Källa: Westander Klimat och Energi

3.3 Fördelat per län

I tabellen nedan fördelas de 336 slutligt avgjorda ansökningarna på respektive län och visar antal avgjorda ansökningar och verk, antal (helt eller delvis) beviljade ansökningar och verk samt andelen (helt eller delvis) beviljade ansökningar och verk. Längst ned i tabellen redovisas uppgifter för projekt som ligger i två län.¹²

Avgjorda ansökningar 2014-2024, uppdelade på län

Län	Antal avgjorda ansökningar	Antal beviljade ansökningar*	Andel beviljade ansökningar*	Antal avgjorda verk	Beviljade verk	Andel beviljade verk
Blekinge	0	0	-	0	0	-
Dalarna	11	9	82%	192	149	78%
Gotland	4	1	25%	38	1	3%
Gävleborg	16	6	38%	477	126	26%
Halland	2	2	100%	6	4	67%
Jämtland	23	7	30%	695	141	20%
Jönköpings län	33	14	42%	352	110	31%
Kalmar län	25	8	32%	248	91	37%
Kronoberg	29	12	41%	340	131	39%
Norrbottn	11	7	64%	1287	1065	83%
Skåne	4	0	0%	38	0	0%
Stockholms län	1	0	0%	1	0	0%
Södermanland	3	1	33%	34	10	29%
Uppsala län	0	0	-	0	0	-
Värmland	16	11	69%	180	107	59%
Västerbotten	42	24	57%	1154	557	48%
Västernorrland	34	24	71%	1211	707	58%
Västmanland	2	1	50%	55	33	60%
Västra Götaland	48	25	52%	445	159	36%
Örebro län	8	5	63%	111	31	28%
Östergötland	11	3	27%	141	28	20%
Dalarna/ Gävleborg	3	2	67%	159	86	54%
Dalarna/ Värmland	2	2	100%	27	27	100%
Jämtland/ Västernorrland	7	4	57%	170	98	58%
Västra Götaland/ Jönköping	1	1	100%	13	13	100%
Totalt	336	169	50%	7 374	3 674	50%

Källa: Westander Klimat och Energi

*Notera att "beviljade" avser "helt eller delvis beviljade" när det gäller ansökningar.

¹² Det går inte att helt dela upp antalet ansökningar per län, då ansökningar som omfattar mer än ett län inte är delbara.

3.4 Fördelat per elområde

I tabellen nedan visas för varje elområde antalet avgjorda ansökningar och verk 2014–2024, antal och andel (helt eller delvis) beviljade ansökningar och verk.

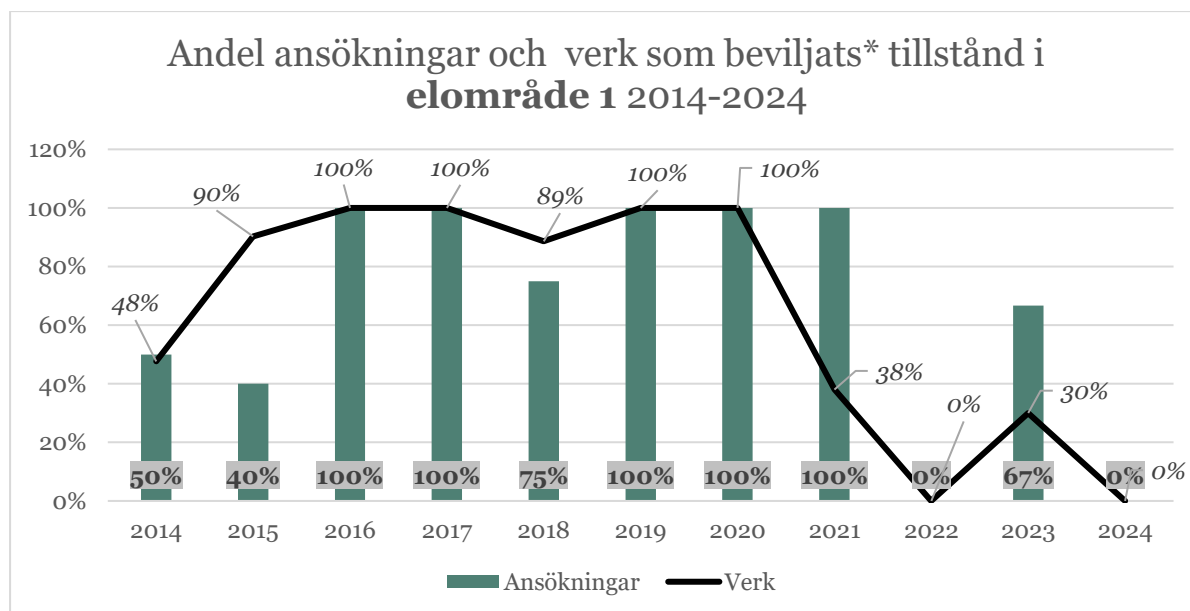
Ansökningar och verk fördelat på elområde, 2014-2024

Elområde	Antal avgjorda ansökningar	Antal beviljade ansökningar*	Andel beviljade ansökningar*	Antal avgjorda verk	Beviljade verk	Andel beviljade verk
Elområde 1	22	15	68%	1 482	1 177	79%
Elområde 2	113	60	53%	3 626	1 640	45%
Elområde 3	141	73	52%	1 626	641	39%
Elområde 4	60	21	35%	640	216	34%
Totalt	336	169	50%	7 374	3 674	50%

Källa: Westander Klimat och Energi

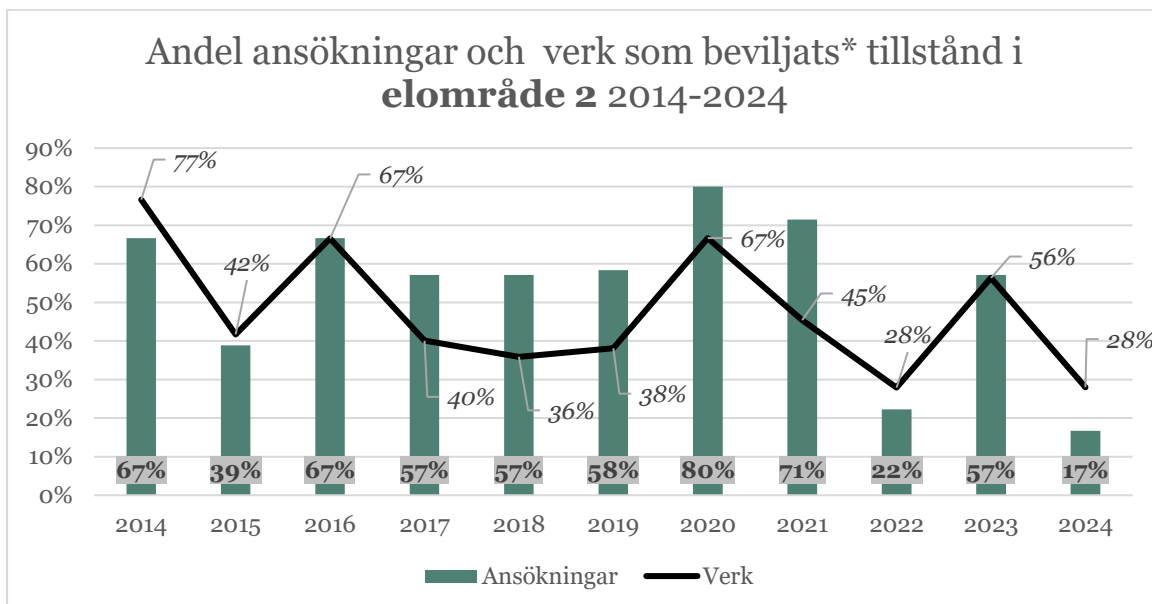
*Notera att ”beviljade” avser ”helt eller delvis beviljade” när det gäller ansökningar.

Nedan fördelas utvecklingen över tid, elområde för elområde. I varje figur redovisas andelen beviljade ansökningar samt andelen beviljade verk.

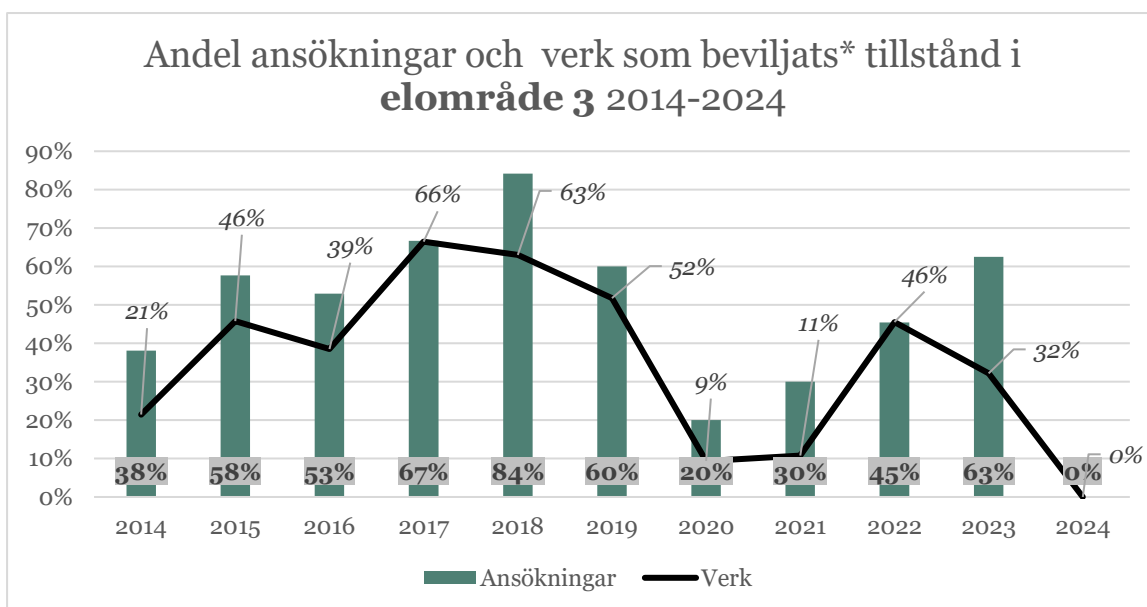
Källa: Westander Klimat och Energi

*Notera att ”beviljade” avser ”helt eller delvis beviljade” när det gäller ansökningar.

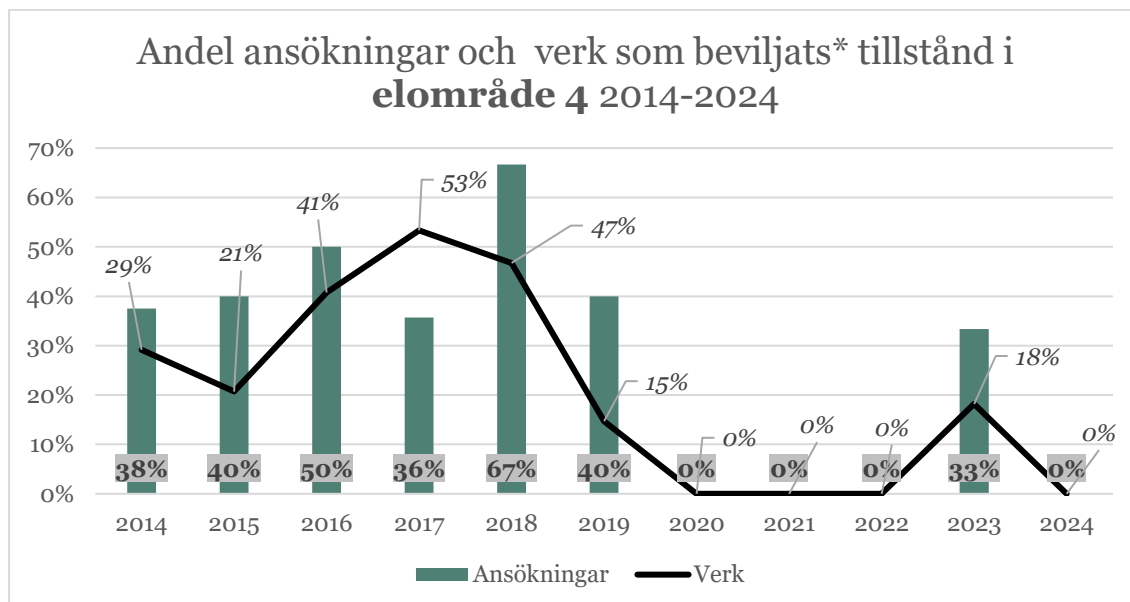
Källa: Westander Klimat och Energi

*Notera att "beviljade" avser "helt eller delvis beviljade" när det gäller ansökningar.

Källa: Westander Klimat och Energi

*Notera att "beviljade" avser "helt eller delvis beviljade" när det gäller ansökningar.

Källa: Westander Klimat och Energi

*Notera att "beviljade" avser "helt eller delvis beviljade" när det gäller ansökningar.

Det kan noteras att beviljandegraden har minskat i alla elområden (både avseende ansökningar och verk). I elområde 4 var beviljandegraden lägst – där beviljades 0 procent av ansökningarna perioden 2020 till 2022, och 17 procent av ansökningarna (9 procent av verken) under 2023 och 2024.

Andel ansökningar som beviljats* tillstånd eller ej i respektive elområde, per år

År	Elområde 1		Elområde 2		Elområde 3		Elområde 4	
	Beviljad	Avslagen	Beviljad	Avslagen	Beviljad	Avslagen	Beviljad	Avslagen
2014	50%	50%	67%	33%	38%	62%	38%	62%
2015	40%	60%	39%	61%	58%	42%	40%	60%
2016	100%	0%	67%	33%	53%	47%	50%	50%
2017	100%	0%	57%	43%	67%	33%	36%	44%
2018	75%	25%	57%	43%	84%	16%	67%	33%
2019	100%	0%	58%	42%	60%	40%	40%	60%
2020	100%	0%	80%	20%	20%	80%	0%	100%
2021	100%	0%	71%	29%	30%	70%	0%	100%
2022	0%	100%	22%	78%	45%	55%	0%	100%
2023	67%	33%	57%	43%	63%	37%	33%	67%
2024	-	-	17%	83%	0%	100%	0%	100%
	68%	32%	53%	47%	52%	48%	35%	65%

Källa: Westander Klimat och Energi.

*Notera att "beviljade" avser "helt eller delvis beviljade" när det gäller ansökningar.

Antal ansökningar som beviljats* tillstånd eller ej i respektive elområde, per år

År	Elområde 1			Elområde 2			Elområde 3			Elområde 4		
	Ansök	Bev	Avsl	Ansök	Bev	Avsl	Ansök	Bev	Avsl	Ansök	Bev	Avsl
2014	2	1	1	6	4	2	21	8	13	8	3	5
2015	5	2	3	18	7	11	26	15	11	5	2	3
2016	1	1	0	15	10	5	17	9	8	8	4	4
2017	2	2	0	7	4	3	12	8	4	14	5	9
2018	4	3	1	21	12	9	19	16	3	6	4	2
2019	2	2	0	12	7	5	5	3	2	5	2	3
2020	1	1	0	5	4	1	5	1	4	2	0	2
2021	1	1	0	7	5	2	10	3	7	3	0	3
2022	1	0	1	9	2	7	11	5	6	3	0	3
2023	3	2	1	7	4	3	8	5	3	3	1	2
2024	0	0	0	6	1	5	7	0	7	3	0	3
	22	15	7	113	60	53	141	73	68	60	21	39

3.5 Utfall i olika instanser: MPD, MMD och MÖD

3.5.1 Inledning

Det är relevant att undersöka hur miljöprövningsdelegationerna (MPD), mark- och miljödomstolarna (MMD) och Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) har ställt sig till ansökningarna.

Vi har granskat 294 ansökningar (6 174 verk) där beslut av MPD fattats mellan 2014 och 2024. Vi har inte inkluderat ansökningar som återkallades av bolaget. Vi har inte heller inkluderat ansökningar där antalet verk reducerats under tillståndsprocessen, eftersom vi inte vet när i processen dessa reducerats.

Av de 294 ansökningar som beslutats i MPD gick 187 (64 procent) vidare och beslutades av MMD och 41 av dessa ansökningar (22 procent av de 187) beslutades av MÖD. (Notera att vi inte har inkluderat ansökningar som har överklagats men ännu inte beslutats om av MMD/MÖD. Notera också att vi har exkluderat 7 ansökningar som återförvisades av MMD till MPD, samt 10 ansökningar som återförvisades av MÖD till MPD/MMD.)

3.5.2 Beslut av miljöprövningsdelegation (MPD)

Av totalt 294 ansökningar där MPD fattat beslut mellan 2014 och 2024 beviljade MPD helt eller delvis 69 procent ansökningarna, medan 31 procent av ansökningarna inte fick tillstånd.

Utfall ansökningar 2014-2024 MPD, uppdelat på typ av ansökan¹³

Status	Antal ansökningar	Andel ansökningar
Beviljade*	202	69%
Ej tillstånd	92	31%
	294	100%

Källa: Westander Klimat och Energi

*Notera att "beviljade" avser "helt eller delvis beviljade" när det gäller ansökningar.

3.5.3 Domar av mark- och miljödomstolen (MMD)

Av samtliga beslut i MPD har 64 procent av ansökningarna, efter överklagan, också beslutats i MMD. (Vi exkluderar, som sagt, 7 ansökningar som återförvisades av MMD till MDP.)

¹³ Notera att antalet ansökningar inte nödvändigtvis motsvaras av det, enligt ansökningarna, korrekta antalet verk på respektive rad. Detta beror på att vissa ansökningar innehåller både verk som har beviljats och verk som inte har beviljats.

Sammanlagt har MMD beslutat om 187 ansökningar. Detta inkluderar de ansökningar som avgjorts i MPD efter den 1 januari 2014 och beslutats i MMD senast 31 december 2024 oavsett om de är slutligt avgjorda eller ej. Undersökningen visar:

- MPD hade helt eller delvis beviljat 79 procent (148) av de 187 ansökningarna.
- I MMD beviljades helt eller delvis 66 procent (123) av de 187 ansökningarna.
- MMD reducerade alltså antalet beviljade ansökningar med 25.

Det är relativt ovanligt att MMD ändrar ett beslut i MPD till fördel för ansökan:

- I 12 fall ändrade MMD beslut i MPD till fördel för ansökan (vilket ledde till att ytterligare 114 verk beviljades tillstånd).
- I 41 fall ändrade MMD beslut i MPD till nackdel för ansökan (vilket ledde till att antalet beviljade verk minskade med 601).
- I 134 fall ändrades inte beslutet i någon riktning.

3.5.4 Domar av Mark- och miljööverdomstolen (MÖD)

Av de ansökningar som har vunnit laga kraft har Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) avgjort totalt 41 ärenden. Det motsvarar 14 procent av samtliga beslut av MPD, och 22 procent av domarna i MMD. Därutöver har MÖD återförvisat 12 ärenden till MPD eller MMD. Här framgår hur de olika instanserna ställde sig till de **41** ansökningarna som MÖD avgjorde:

- I MPD beviljades helt eller delvis 37 ansökningar (90 procent). Totalt beviljades 1 359 verk.
- I MMD beviljades helt eller delvis 29 ansökningar (71 procent). Totalt beviljades 1 150 verk.
- I MÖD beviljades helt eller delvis 29 ansökningar (71 procent). Totalt beviljades 1 113 verk.

I 18 av de totalt **41** fallen ändrades beslutet i MMD av MÖD:

- I 9 fall ändrade MÖD beslut i MMD till fördel för ansökan (290 verk fler).
- I 9 fall ändrade MÖD beslut i MMD till nackdel för ansökan (327 verk färre).
- I 23 fall ändrades inte beslutet i någon riktning.

3.6 Avslagsanledningar

3.6.1 Helhetsbilden

Vi har identifierat anledningar till att 229 ansökningar (med 3 669 verk) helt eller delvis inte fick tillstånd, och vi har fördelat ansökningarna och verken på åtta kategorier enligt tabellen nedan.

För 26 ansökningar fanns det fler än en anledning och för 32 ansökningar var anledningen för hela parkens verk otydlig eller annan än de åtta kategorierna. Totalt redovisas avslagsanledningar för 203 ansökningar i nedanstående tabell. Notera att om ansökan avslogs eller återkallades på grund av kommunala vetot, så prövades den inte mot andra intressen.

För 379 verk fanns det fler än en anledning och för 434 verk var anledningen otydlig eller annan än de åtta kategorierna. Totalt redovisas avslagsanledningar för 3 614 verk i nedanstående tabell. Notera att om ansökan avslogs eller återkallades på grund av kommunala vetot, så prövades den inte mot andra intressen.

Ansökningar 2014-2024, avslagsanledningar¹⁴

Skäl för avslag/avvisning/återkallande	Antal ansökningar	Andel ansökningar	Antal verk	Andel verk
Avvisad	9	4%	145	4%
Boxmodellen¹⁵	4	2%	310	9%
Ej kommunal tillstyrkan	105	52%	1 649	46%
Landskapsskydd och friluftsliv	5	2%	80	2%
Närboendestörningar	5	2%	54	1%
Försvaret	12	6%	190	5%
Rennäringen	16	8%	393	11%
Arter och naturvård	62	31%	793	22%
Totalt antal ansökningar	203		3 614	100%

Källa: Westander Klimat och Energi

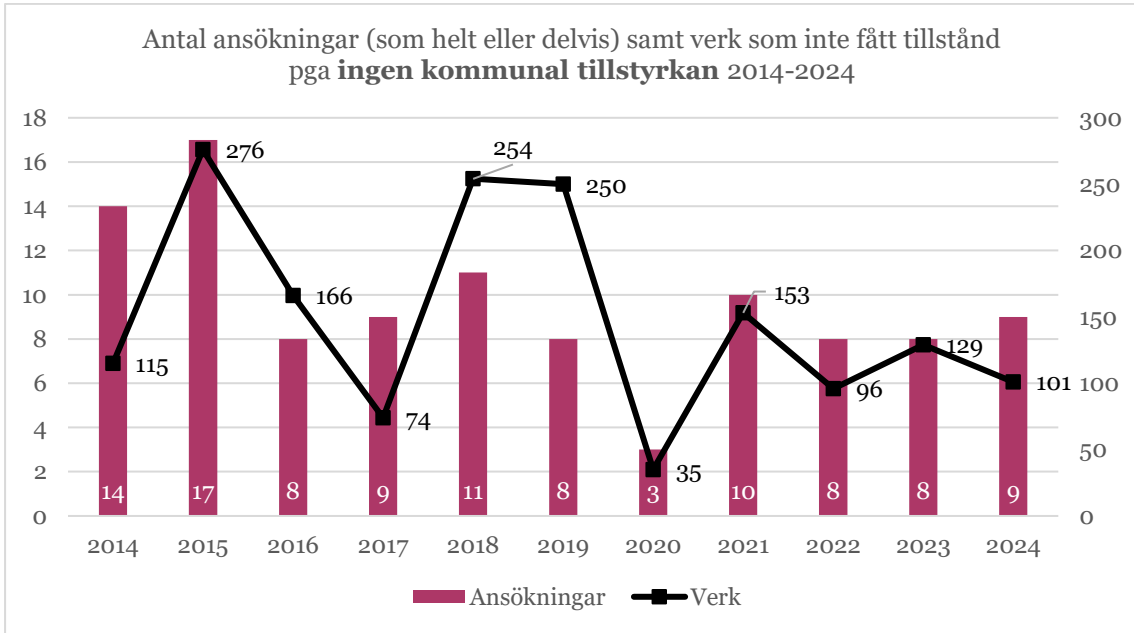
Nedan redovisas de fyra vanligaste avslagsanledningarna (utöver när ansökan avvisats eller då den avvisats med hänvisning till att boxmodellen inte accepterats). Övriga avslagsanledningar är ”närboendestörningar” och ”landskapsskydd och friluftsliv”.

¹⁴ Observera att det totala antalet ansökningar som inte fått tillstånd inte motsvarar summan av siffrorna under respektive avslagsanledning. Detta beror på att en och samma ansökan kan ha flera avslagsanledningar, eftersom olika verk inom ansökan kan ha avslagits av olika skäl. Därför uppgår den sammanlagda andelen avslagna ansökningar inte till 100 procent. För verken gäller däremot att varje verk i tabellen endast har en avslagsanledning. Notera även att antalet ansökningar inte nödvändigtvis motsvaras av det, enligt ansökningarna, korrekta antalet verk på respektive rad, eftersom en ansökan kan ha flera avslagsanledningar utan att verken dubbelräknats.

¹⁵ [Energimyndigheten](#), 2020-01-31, Boxmodell

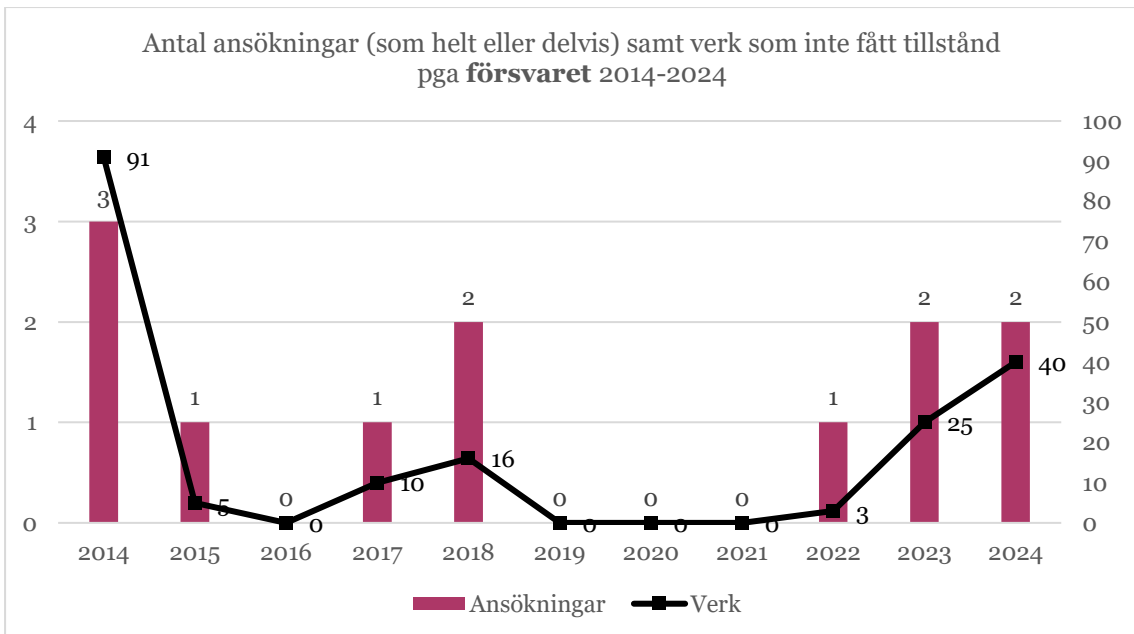

3.6.2 Ingen kommunal tillstyrkan

Källa: Westander Klimat och Energi

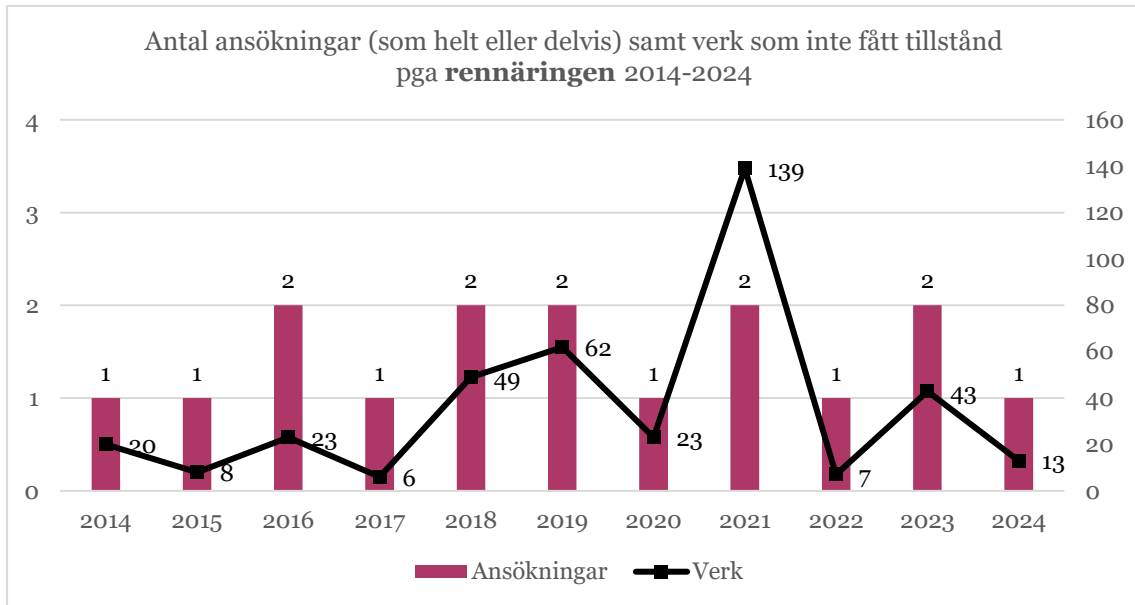
3.6.3 Försvaret

Källa: Westander Klimat och Energi

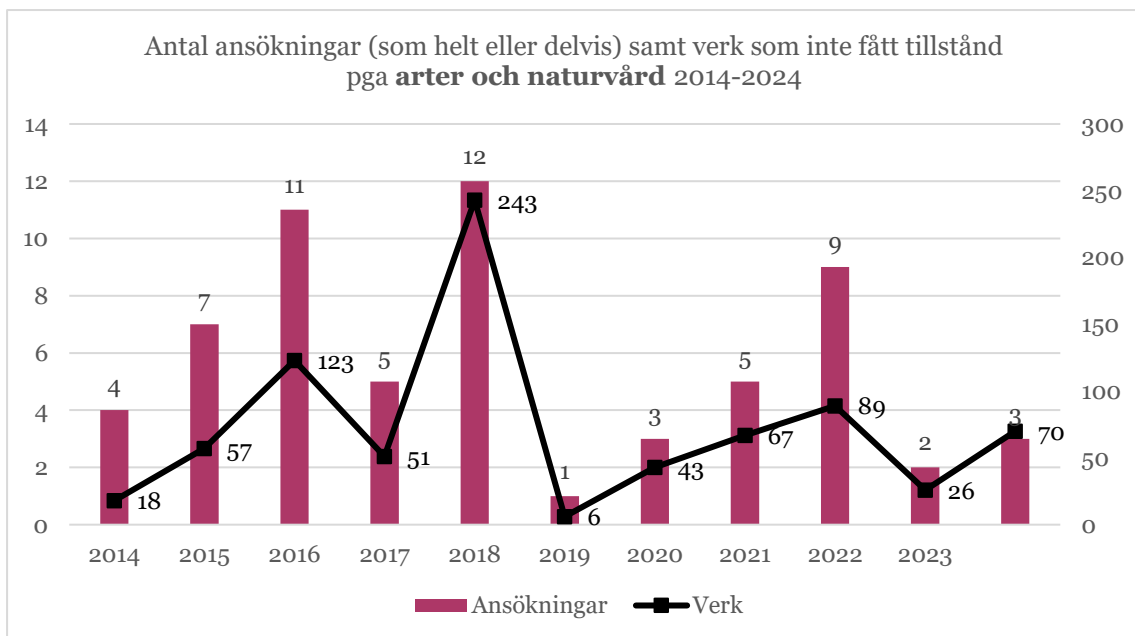

3.6.4 Renneringen

Källa: Westander Klimat och Energi

3.6.5 Arter och naturvård

Källa: Westander Klimat och Energi

WESTANDER
KLIMAT OCH ENERGI